

ศิริกรณ ศรีโพธิ์ 2553: ความหลากหลายชนิด ลักษณะกะโหลกและฟันของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมวงศ์หนูในโครงการพัฒนาออยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงราย ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สัตววิทยา) สาขาสัตววิทยา ภาควิชาสัตววิทยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรพล อาจสูงเนิน, วท.ค. 102 หน้า

การศึกษาความหลากหลายชนิด ลักษณะกะโหลกและฟันของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมวงศ์หนูในโครงการพัฒนาออยตุง จังหวัดเชียงราย ด้วยการวางกรงดักในพื้นที่ไร่กาแฟได้สวนป่าสน ไร่แมคคาเดเมีย และสวนป่าสนที่มีพรรณไม้ธรรมชาติขึ้นทดแทน ระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ. 2551 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2552 พบหนู (Murids) จำนวน 6 ชนิด ใน 5 สกุล ได้แก่ หนูท้องขาว (*Rattus rattus*) หนูท้องขาวหางยาว (*Rattus andamanensis*) หนูฟันเหลือง (*Maxomys surifer*) หนูขนสีน้ำตาลแดง (*Niviventer fulvescens*) หนูฟันขาวเล็ก (*Berylmys berdmorei*) และหนูหริ่งใหญ่ (*Mus cookii*) ค่าดัชนีความหลากหลายบริเวณไร่แมคคาเดเมีย ไร่กาแฟได้สวนป่าสน และสวนป่าสนที่มีพรรณไม้ธรรมชาติขึ้นทดแทนเท่ากับ 1.23, 0.94 และ 0.69 ตามลำดับ หนูท้องขาวเป็นชนิดที่สำรวจพบมากที่สุดใน 3 พื้นที่ศึกษา คิดเป็นร้อยละ 73.87 ส่วนหนูอีก 5 ชนิด สำรวจพบน้อย การเปลี่ยนแปลงประชากรสัมพันธ์กับลักษณะถิ่นอาศัย ปริมาณอาหาร และการกำจัด

ลักษณะและสัดส่วนบางประการของกะโหลกเพื่อการจำแนกทางอนุกรมวิธานมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน พบว่าขอบท้ายกระดูก palatine เป็นแบบโค้ง และแบบตัดตรง กระดูก angular ของขากรรไกรล่างเป็นแผ่นแบนกว้าง บริเวณรอยเชื่อมของกระดูก frontal และกระดูก parietal มี 2 รูปแบบ คือรูปพยัญชนะตัว V และพยัญชนะตัว U ฟันหน้าซี่บนมี 4 รูปแบบ คือ pro-odont, orthodont, semi-orthodont และ ophistodont ความยาวของแถวฟันกรามบนของหนูสกุล *Rattus* แตกต่างจากหนูสกุลอื่นๆ ที่มีขนาดตัวใกล้เคียงกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ลักษณะพื้นผิวสบฟันกรามบนด้านขวา จำแนกได้เป็น 3 รูปแบบที่มีความเป็นไปได้ เพื่อนำไปรวมวิเคราะห์ชุมชนหนูในพื้นที่ศึกษา นอกจากนี้ความหนา และรัศมีของฟันหน้าซี่บนของประชากรหนูแต่ละสกุล และที่มีช่วงอายุต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% และ 95% ตามลำดับ

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก